

ВАСІЛЬ ЗУЁНАК

(90 год беларускаму паэту)

Васіль Зуёнак — беларускі паэт, празаік, перакладчык, крытык, літаратуразнаўца. Нарадзіўся ў сялянскай сям'і. З 1944 г. вучыўся ў Мачулінскай школе, затым у Узнацкай сямігодцы. Пасля заканчэння, у 1950 г., паступіў у Барысаўскае педагагічнае вучылішча, затым без экзаменаў быў залічаны на аддзяленне журналістыкі філфака БДУ

03.06.1935

(як выдатнік). Працаваў у рэдакцыі газеты «Працоўнае юнацтва». У 1978-1982 гадах — галоўны рэдактар часопіса «Маладосць». Член Саюза пісьменнікаў БССР. У 1990-1998 гадах — старшыня праўлення Саюза беларускіх пісьменнікаў. Кандыдат філалагічных навук. Дэбютаваў у Барысаўскай раённай газеце, у рэспубліканскім друку — у 1954 г. Аўтар зборнікаў паэзіі «Крэсіва», «Крутаяр», «Хутар», «Нача», «Маўчанне травы», «Світальныя Птушкі», «Лукам'е», «Вызначэнне», «Лета трывожных дажджоў», «Чорная лесвіца», «Лісты з гэтага свету», гумарыстычнага зборніка «Качан на п'едэстале» і кнігі крытыкі «Лінія высокага напружання». Таксама выйшлі выбраныя вершы «Час вяртання», «Жніўны дзень», «Выбраныя творы», «Азірнуўшыся, не скамянець...», двухтомнік «Гронка цішыні» і «Пяцірэчча». Значнае месца ў яго творчасці займаюць творы для дзяцей, пачынаючы са зборніка «Вясёлы калаўрот», а таксама кнігі нарысаў «Любіць прыроду — любіць Радзіму» і «Працай славіцца чалавек». Перакладае з рускай, украінскай, балгарскай, польскай, славацкай, сербскай і іншых моў. Разам з Р. Барадуліным пераклаў кніжку вершаў У. Лучука «Возера-Бульдозера». Яго вершы перакладаліся на англійскую, балгарскую, польскую, славацкую і іншыя мовы. Выбраныя пераклады склалі кніжку «Знічкі сямі нябёс».

ТОМАС МАНН

(150 лет со дня рождения немецкого писателя)

Пауль Томас Манн — немецкий писатель, эссеист, мастер интеллектуальной прозы, автор дневника, сценарист, педагог. Родился в северном немецком городе Любеке в семье городского сенатора. Уже в юные годы он был автором и издателем литературно-философского журнала «Весенняя гроза». Сотрудничал

06.06.1875-12.08.1955 с журналом «Двадцатый век». Первое литературное произведение, которое принесло известность писателю, был роман «Будденброки». Он вышел в свет в 1901 году и повествовал об истории вырождения купеческой династии из Любека. В 1929 году за свой роман получил Нобелевскую премию по литературе. Величайшим его произведением является роман «Волшебная гора». Еще одним значительным произведением является новелла «Смерть в Венеции», в которой исследуются темы красоты, желания, старения и стремления к искусству. В 1933 году уехал в Швейцарию, затем несколько лет прожил в США. В 1947 году опубликовал свой новый эпический роман «Доктор Фаустус», в котором исследовал влияние нацизма на немецкое общество. После Второй мировой войны ситуация в США принимает всё менее благоприятный для писателя характер: его начинают обвинять в пособничестве СССР. В июне 1952 года его семья возвращается в Швейцарию. Несмотря на нежелание переселяться в расколотую страну насовсем, он тем не менее охотно бывает в Германии. В последние годы жизни он активно публикуется: в 1951 году появляется роман «Избранник», в 1954 году — последняя его новелла «Чёрный лебедь». В 1971 году состоялась экранизация романа «Смерть в Венеции». В 1982 году вышли фильмы «Доктор Фаустус» и «Волшебная гора», а в 2008 году Генри Брелор представил свою версию «Будденброков».

ЛАЗАРЬ КАРЕЛИН

(105 лет со дня рождения советского писателя)

Лазарь Викторович Карелин (настоящая фамилия Кац) — советский и российский писатель, драматург. Родился в Москве. С 1938 г. учился на сценарном факультете ВГИК. Во время Великой Отечественной войны воевал под Москвой в составе народного ополчения. С июля 1944 г. — командир взвода и военкор в частях связи Приморской армии, 2-го и 3-го Украинских фронтов. После

12.06.1920-20.11.2005 войны поселился в Ашхабаде, где был назначен заведующим сценарным отделом Ашхабадской киностудии. Награждён боевыми медалями, орденами Трудового Красного Знамени, Дружбы народов, Знак Почёта, Отечественной войны II степени. С 1956 г. — Член Союза писателей СССР. Создал ряд романов, ставших затем литературной основой его сценариев фильмов «Возле этих окон», «Стажёр», «Змеелов». Стал известен также как публицист и автор сценариев документальных фильмов. В первую его книгу «Письмо», написанную в соавторстве с известным армянским писателем Леонидом Гурунцем, вошли повесть и очерки о войсковых почтальонах Великой Отечественной войны. Повесть писателя «Младший советник юстиции» посвящена работникам прокуратуры. Основные проблемы повестей «На тихой улице», «В апреле», «Общежитие», «Надежда и любовь», «Открытый дом», «Стажёр» связаны с формированием характера молодого человека. Повесть «Девочка с красками», насыщенная реалиями соликамской жизни. В одном из первых «перестроечных» номеров журнала «Огонёк» вышел роман «Даю уроки» (другое название «Золотой треугольник»), где поднимается проблема борьбы с наркоманией. Наибольший успех принесли писателю романы «Змеелов» и «Последний переулочек».

АЛЕКСАНДР ТРИФОНОВИЧ ТВАРДОВСКИЙ

(115 лет со дня рождения советского писателя)

**(08.(21).06.1910-
18.12.1971)**

Александр Трифонович Твардовский — русский советский писатель, поэт и прозаик, журналист, специальный корреспондент. Родился на хуторе Загорье недалеко от деревни Сельцо в Смоленской губернии (сейчас музей-усадьба Твардовского в Смоленской области). В 1932 г. поступил в Смоленский государственный педагогический институт. В 1936 г. продолжил учебу в Московском институте философии, литературы и истории. Первое напечатанное стихотворение «Новая изба» появилось в 1925 г. в газете «Смоленская деревня». Ранние произведения писателя, написанные в 1930-х гг.,

несли на себе отпечаток господствующей идеологии — таковы, например, поэмы «Путь к социализму» и «Страна Муравия». В них автор поддержал коллективизацию в то самое время, когда его собственные родители и братья были раскулачены и отправлены в ссылку, а их небогатый маленький хутор сожжён. Постепенно писатель отказался от чрезмерной идеологизации своих произведений. В самой известной поэме «Василий Тёркин» нет не только упоминаний о И.В. Сталине, но и о каких-либо идеологических отсылок. В 1946 году за поэму «Василий Тёркин» удостоился Сталинской премии 1-й степени — высшей на тот момент из числа присуждавшихся в СССР за достижения в области литературы и искусства. Всего же поэт удостоивался высших государственных премий страны пять раз. В 1950 году он стал главным редактором журнала «Новый мир» — одного из старейших «толстых» отечественных литературных журналов. Также известны произведения писателя: «Дом у дороги», «За далью — даль»; стихотворения «Я убит подо Ржевом», «Есть имена и есть такие даты...» и многие другие.

КУЗЬМА ЧОРНЫ

(125 год з дня нараджэння беларускага пісьменніка)

Кузьма Чорны (Мікалай Карлавіч Раманоўскі) — пісьменнік, перакладчык. Нарадзіўся ў маёнтку Боркі Слуцкага павета (цяпер Капыльскі раён Мінскай вобласці). У 1923 г. паступіў на літаратурна-лінгвістычнае аддзяленне педагагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. З 1928 аддаецца

24.06.1900-22.11.1944 пісьменніцкай дзейнасці. У 1932-1937 гадах — галоўны літкансультант у кабінете маладога аўтара пры Саюзе пісьменнікаў БССР. У 1923 годзе ў мінскіх газетах пачынаюць з'яўляцца апавяданні, падпісаныя псеўданімам Кузьма Чорны, першым з якіх было «На гарніцы». Ён з'яўляцца аўтарам невялікіх нарысаў, апавяданняў і навел. З друку выходзяць адзін за адным зборнікі: «Апавяданні», «Срэбра жыцця», «Хвоі гавораць», «Вераснёвыя ночы», «Нянавісць» і інш. Піша шэраг аповесцяў і раманаў: «Сястра», «Зямля», «Лявон Бушмар», «Ідзі, ідзі» і інш. У пачатку 1930-х гадоў прыйшоў да задумы «паказаць у мастацкіх вобразах гісторыю беларускага народа... ад знішчэння паншчыны і да нашых дзён». Выходзяць раманы «Бацькаўшчына», «Трыццаць гадоў», «Трэцяе пакаленне», аповесць «Люба Лук'янская». Рукапісы раманаў «Простыя людзі», «Вялікае выгнанне», «Судны дзень» згарэлі ў першыя дні Вялікай Айчыннай вайны. Выступаў і ў жанры драматургіі. Выйшлі п'есы «Бацькаўшчына», «Базылевічава сям'я», «Ірынка». Піша і друкуе шматлікія нарысы, фельетоны і апавяданні. У 1942 годзе выйшла кніга фельетонаў «Кат у белай манішцы», якая была перапраўлена праз лінію фронту ў тыл ворага. Апошні яго раман «Пошукі будучыні» — спроба пісьменніка асэнсаваць лёс Беларусі ад Кастрычніцкай рэвалюцыі да Вялікай Айчыннай вайны.

ПЯТРУСЬ БРОЎКА

(120 год з дня нараджэння беларускага паэта)

**(12(25.06)1905-
24.03.1980**

Пятрусь Броўка (Пётр Усцінавіч Броўка) — беларускі празаік, народны паэт і перакладчык. Народны паэт Беларускай ССР, Герой Сацыялістычнай Працы, Лаўрэат Ленінскай і двух Сталінскіх прэмій, акадэмік АН БССР. Нарадзіўся ў вёсцы Пуцілкавічы (цяпер Ушацкі раён Віцебскай вобласці) у сялянскай сям'і. Скончыў царкоўна-прыходскую школу ў Лепелі. У 1927-1928 гадах — адказны сакратар рэдакцыі газеты «Чырвоная Полаччына». Скончыў педагагічны факультэт БДУ.

У 1967-1980 гады — галоўны рэдактар беларускай савецкай энцыклапедыі (цяпер — «Беларуская Энцыклапедыя імя П. Броўкі»). Дэбютаваў вершамі ў 1926 г. у газеце «Чырвоная Полаччына» і ў альманаху «Наддзвінне» ў 1926 («Ой, не шапчы мая бярозка!» і інш.). Яго паэтычны талент дасягнуў вяршыні ў 1960-1970-я. Апублікаваў шэраг кніг вершаў і паэм: «Да родных берагоў», «Выбраныя вершы і паэмы», «Прыход героя» і інш. Подзвіг народа, яго мужнасць і стойкасць адлюстраваны ў ліра-эпічных паэмах «Беларусь», «Паэма пра Смалячкова», вершах «Будзем сеяць, беларусы!», «Кастусь Каліноўскі». Паэмы «Ясны Кут», «Паланянка», «Хлеб», вершы «Парк Перамогі», «Смерць героя, «Каваль» адзначаны тонкім лірызмам, яркім нацыянальным каларытам. Аўтар апавесцей «Каландры», «Донька-Даніэль», нарысаў «Ураджай» (з П. Глебкам), «Месяц у Чэхаславакіі. Выступаў і як перакладчык на беларускую мову твораў Т. Шаўчэнкі, У. Маякоўскага, П. Тычыны, М. Бажана і іншых аўтараў. Напісаў лібрэта опер «Міхась Падгорны», «Алеся». Творы паэта перакладзены на многія мовы народаў СССР і іншыя. Па творах П. Броўкі былі зняты фільмы «Каландры» (1931 г.) і «Калі зліваюцца рэкі» (1961 г.).